

Ferrara, 2007. október 16. kedd

Jogfosztottságtól legalább annyi ember szenved, mint a különböző betegségektől

*Beszélgetés Morvai Krisztina büntető jogásszal,
a Civil Jogász Bizottság társelnökével*

– Épp egy évvel ezelőtt ünnepeltük volna az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulóját, amikor a Magyar Rendőrség megtámadta az ünnepségről gyanútlanul hazainduló Fidesz-rendezvényen résztvevő tömeget. Az Ön fejlett igazságérzetének köszönhetően alakult a *Civil Jogász Bizottság*, mely feladatául tűzte ki az ott megsérült, ártatlan, jogsértett emberek védelmét. Hol tart jelenleg az akkor megkezdett munkájuk?

– A Civil Jogász Bizottság kezdetben csak az október 23-i eseményeket szerette volna kivizsgálni. Azt gondoltuk: épp elég „mandátum” nekünk, ha megvizsgáljuk, mi történt október 23-án hajnaltól, a Kossuth téri demonstráció erőszakos felszámolásától 24-én hajnalig. Ám a kivizsgálásunk elején gyorsan rájöttünk: vissza kell mennünk szeptember 17-ig, az őszi beszéd nyilvánosságra kerüléséig, mert onnan datálhatók és érthetők meg az események. Ugyanis szeptember 19-én és 20-án éjszaka már elkezdődött az emberek összeverése, a könnygáz-

és gumilövedék használata, s már földön fekvő, védtelen embereket rugdostak, gumibotoztak a rendőrök.

Erre a magatartásra mondta másnap *Demszky Gábor*, illetőleg *Gyurcsány Ferenc*, hogy példamutatóan jártak el a rendőrök, és a továbbiakban ehhez hasonló viselkedést várnak el tőlük. Ezért merészeltek október 23-án úgy viselkedni a rendőrök, ahogy, hiszen kaptak instrukciót, illetőleg felhatalmazást. Tehát ha a testi sérüléseket vizsgáljuk, az már szeptember 19-én elkezdődött. Október 23-án sokan megsérültek, még mindig nem tudjuk, mennyien. Folyamatosan derült ki: újabb és újabb emberek jelentkeztek, akik nem mertek kórházba menni, vagy nem mertek mentőt hívni, mert féltek a retorziótól. Ezért inkább orvos-ismerőssel láttatták el a sérüléseiket, vagy a családi orvoshoz fordultak, és megkérték, ne jelentse sehol a dolgot. Olyan sérültek is előkerültek, akikről eddig nem hallottunk. Tegnap találkoztam valakivel, aki elmondta: a Madách térnél letérdelt a rendőr és célzott gumilövedéket adott le a hölgy mellébe, mely miatt mai napig rákellenőrzésekre kell folyamatosan járnia. A hölgy fiát hátba lőtte a rendőr. Elképesztő dolgok történtek. Sokkoló számaink sajnos igazak. A rendőrök csupán egy szemkilövést vállaltak magukra, de ez egyszerűen nem igaz. Szőőr Anna kolléganőm végezte a vizsgálatok eme részét, 14 szemsérülés keletkezett csak október 23-án!

– **Ezek mind szemkilövések?**

– Nem, hanem szemet érő súlyos sérülések, például könnygáz gránáttól. Az, hogy ömlik a könnyem a könnygáztól, nincs benne a számításainkban. Legalább négy ember megvakult. Már ismerjük őket név szerint is. A *Ne féljetek Alapítvány*, melynek szintén kuratóriumi tagja vagyok, két megvakult embernek biztosított anyagi támogatást. A történetek másik csoportja a koncepciók eljárások. Szeptember 19-én, és 20-án éjszaka a Kossuth térről békésen hazafelé menő demonstrálókat összeverték, rabszállító autóba tették, beszállították a börtönbe, majd megkínózták és eljárásokat indítottak ellenük. Ezek a büntető eljárások hosszú hónapokon át folytak. A Civil Jogász Bizottság készített egy DVD felvételt a sértettek meghallgatásairól, ahol az emberek nagyobb csoportja megszólalt. Nevüket vállalták, arcukat adták a filmhez. Itt a *Polgárok Házában*, ahol most beszélgetünk szerkesztő asszonnyal, hamarosan bemutatunk egy öt-öt perces összefoglalót a DVD-ből.

Azok az emberek, akik vállalták a nyilvánosságot, vállalták az arcukat, a nevüket, velük szemben kénytelen volt a hatalom megszüntetni a koncepciók eljárásokat. Ez csodálatos dolog, a civil összefogás gyönyörű eredménye. Akiket viszont lebeszélték arról, hogy vállalják a nyilvánosságot, ne legyenek bátrak, hunyáskodjanak meg, ne panaszkodjanak, stb., ellenük még mindig folyik az eljárás. Illetőleg már ítéletet hoztak velük szemben.

– **Figyelemmel kísérik az atrocitást ért egyetemisták sorsát?**

– Főleg azokkal vagyunk kapcsolatban, akik a meghallgatásainkra eljöttek. Nem tudjuk, de nem is akarjuk rákényszeríteni magunkat olyanra, aki fél, vagy aki nem mer beszélni. A napokban szólt meg az *Echo* tévében Fodor Gábor török-szakos bölcsészhallgató, akit két hetet kínoztak a börtönben. Egy jóarcú gyermek, apuka is professzor. Vagy a két szép szőke Barbi-arcú kislány, a 45 kilóikkal, most érettségiztek, elmondták, hogy „*csoportosan felfegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszakkal*” vádolták őket, a néző pedig nem tudta, sírjon-e vagy nevéssen! Őket is összeverték, megkínózták a Rádió udvarán. Gyakorlatilag mindegyikük arról számolt be, hogy megszüntették az ellenük indított eljárást. Ez nagy eredmény!

– **Ma hogy látja: a tavaly október 23-i esemény első számú felelőse Gyurcsány Ferenc?**

– Abszolút. De azért vele kapcsolatban óvatosnak kell lennünk, mert kényelmes lehet a köreinek, hogy az ő nyakába tesszük az összes felelősséget. Azért ne felejtjük el: az őszi beszédet – egy szó nélkül – az egész MSZP frakció végighallgatta, és nem volt egyetlenegy parlamenti képviselő sem, aki felállt és azt mondta volna, na édes Fecókám, elmész a francba! Mert nem erre adtak felhatalmazást a választók! Egyetlenegy képviselő sem mondta, hogy gyerekek én egy baloldali programnak adtam felhatalmazást, és például annak, hogy privatizálják az ország még hátralévő részét, nem vállalom! Mindent megszavaztak, és egyetértenek a „drága Ferivel”. Október 23-ával kapcsolatban sem volt egyetlenegy kormánytag, vagy országgyűlési képviselő, aki sarkára állt volna és megkérdezi, hogy mi történik itt? Egy jogállamban és demokráciában az emberi jogokat védeni kell, nem sárba taposni!

Minden áron akadályozták például a kivizsgálási eljárásokat szeptember 19- és 20. között, pedig az akkor feltárt, és megtörtént események feltárásával meg lehetett volna akadályozni az október 23-i tragédiát. Az országgyűlési képviselők az *Emberjogi Bizottság* MSZP-s és SZDSZ-es tagjai obstruálták a gyűléseket, ahol pedig fel lehetett volna tární, mi is történt valójában. Gyurcsány felelősségét nehéz felülírni. De szoros versenyben áll vele a szemkilövető törpepárt, *Demszky Gábor*, Budapest főpolgármestere.

– **Vagy megemlíthetjük Gergényi pünkösdi királyságát. Demszky haveri kitüntetése után vizsgálatot indítottak ellene. Ez is eredmény, nem?**

– Nagyon komoly eredmény! Jó lenne kimondani: Gergényit a szeptemberi, októberi brutalitásokban való aktív részvétele és irányított szerepe miatt rúgták ki.

– **Néhány nap múlva ismét emlékezünk az 56-os forradalomra és szabadságharcra. Hogy néz az ünnepi esemény elé? Nagy az elégedetlenség!**

Bizonyára mennek az emberek majd ünnepelni és tüntetni is...

– Bizakodó vagyok. Fontos lenne, hogy végre emelkedett hangnemben ünnepelhessünk, mert tavaly nem lehetett. Hallottam egy olyan mottót, hogy legyen az 51. az 50.! Mert az ötvenediket nem engedték megünnepelni. Sok emberrel találkozom, akik valódi ünneplésre, emelkedett hangulatra vágyanak. Bizonyára olyanok is vannak, akik az október 23-i napokban vagy időszakban szeretnének nagyobb demonstrációkat tartani. Ám erőszakra nem gondolok!

Az erőszak, a szeptember 18-i MTV székház előtti ostrom azért tudta kinőni magát, mert nem avatkoztak be a hatalom részéről. Nem küldtek erősítést a helyszínre, hogy megvédjék a rendőrök a bajtársaikat, hanem ellenkezőleg, megakadályozták őket. Ennek megfelelő stratégiai szerepe volt, ez egy harcászati stratégia volt, amelynek az volt a lényege: ha azt akarod, hogy alárendeltjeid vadállat módjára viselkedjenek az ellenséggel szemben, nézess végig velük, hogyan kínozzák bajtársaikat, hogyan ölik meg, hogyan bántalmazták stb. Ezért volt akkora erőszak a rendőrökkel szemben az MTV ostromnál, mert funkciója volt a hatalom számára. A másik nagy funkció a *bűnös nemzet* gondolatának újraépítése, újra felfedezése. Ha azt mondogathatják: – Nézzétek, micsoda csőcselék, micsoda randalírozó nácik, fasiszták, antiszemiták, és ezt a külföldi hírügynökségeknek is nyomhatják, elérték céljukat. Akkor ez a bűnös nemzet nyilvánvalóan rászolgált arra, hogy a nyakába akasszanak egy olyan szerepet, mely szerint másodosztályú ország a világban, újkori gyarmat, s ebben az esetben mindent el kellene fogadnunk, amit ránk erőltetnek.

– **Önt is leantiszemizálták. Az elképesztő kijelentésekkel szemben hogyan védekezhet az ember?**

– Rajtam nem találnak fogást. Nagyon nehéz lehet a másik oldalnak, hisz mindig következetesen kiálltam a legkülönbözőbb emberi jogi kérdésekben... Ha viszont *Várkonyi Tibor* újságíró megcsúfolt *Júdásoknak* nevez bennünket, akkor higgadtan azt mondom, ezt nem tűröm el! Megszokták a *magunkfajtáktól*, hogy szerények vagyunk, mindent lenyelünk, mindenért bocsánatot kérünk, s ezért pimasz módon úgy gondolják: folyamatosan gyalázzhatnak bennünket. S ha valaki a sarkára áll, és azt mondja, hogy nem hagyom, meglepődnek.

– **Megnéztem a Civil Jogász Bizottság honlapján az életrajzi adatait és meglepődve olvastam, hogy orvosnak készült. Hogy lett végülis jogász?**

– *Szabó László* csodálatos magyar tanáromnak köszönhetem az Apáczai Gimnáziumban, mert rávilágított: a jogfosztottságtól legalább annyi ember szenved, mint a különböző betegségektől. Rádöbbsentem, hogy az orvosi hivatásban is az emberekkel való kapcsolatteremtés vonz, tehát sokkal kevésbé a manuális része, a fizikai része, mint inkább a lelki. A jogfosztottság, a méltóság sárba taposása, az emberi jogok semmibe vétele s ennek korrekciója, hogy olyan helyzetbe kerülök a hivatásomban, hogy képes leszek segíteni a megtaposott méltóságú embereken, ez nagyon vonzott.

– **Hogy látod a nők helyzetét: maradhat-e csinos és vonzó egésznapos munka után egy hölgy, aki mindemellett legyen jó háziasszony, ugyanakkor szerető asszony és feleség?**

– Igazságtalanságnak tartom a nők túlterheltségét. Azt fogom nagy előrelépésnek tartani, amikor az igazságosság és a szeretet fogalma nem vagyilagosan jelennek meg az emberi kapcsolatokban, hanem is-is. Szeretjük egymást és ezért igazságosak vagyunk egymással, pl. a családi munkamegosztásban. A nőknek, miközben szerencsés esetben van hivatástudatuk, mint önnek és nekem, azért a háztartásért, a gyermeknevelésért, a családi otthon melegéért szintén mi tekintjük magunkat 100 százalékgig felelősnek és halálos büntudatunk van, ha ennek nem tudunk megfelelni. Úgy érezzük, mintha valami rettenetes bünt követnénk el azzal, hogy egyébként halálra fárasztva magunkat végezzük a munkánkat, és gyakoroljuk a hivatásunkat. Ez alapvetően igazságtalan. Az igazságosság azt jelentené, hogy megosztjuk egymás között a feladatokat, hisz a család közös vállalkozás! Hisz két felnőtt ember közös akarata kell a családalapításhoz.

– **Krisztina, ismerte görög katolikus Nagypapját?**

– Nagyon korán, harmincvalahány!!! éves korában meghalt. Még az édesanyám is alig ismerte saját apját. De hiszem, hogy a szentlelken keresztül egyengeti az utamat. A megtérésemet is ő segítette. Édesanyám nagyon eltávolodott a hittől, amikor meg kellett élnie, hogy 1946-ban, a kommunizmus kezdetén, az oroszok bejövetelkor elvesztette görög katolikus pap édesapját, s a 28 éves nagymamám ott maradt 5 gyermekkel özvegyen! A gyermekek azt élték meg, hogy uram Isten, hát miért tetted ezt velünk? Vagy nincs Isten, vagy olyan rossz, hogy nem akarunk vele barátkozni. Elfordultak Istentől, s én egy generációval később éreztem a nagyon erős hívást. Egész gyermekkoromban azt éltem át: ha bementünk egy templomba, édesanyám azonnal sírni kezdett. Annyit tudtam, hogy a nagypapa pap volt, s valahogy ezzel függött össze a sírása. Belém ivódott, ha megéreztem a tömjén illatát, vagy beléptünk egy templomba, rögtön összeszorult a gyomrom. Jaj Istenem, anyu már megint zokog. Mert észébe jutott, hogy amióta Nagypapa meghalt, nekik milyen katasztrófális életük volt.

Elég, ha annyit mondom: 1956-ban, amikor keresztapám egy hazafias vers kapcsán bíróság elé került és három év fegyházra kapott, az ügyész azt mondta: – Kérem súlyosító körülményként figyelembe venni, hogy a vádlott görög katolikus pap fia! Miközben szerencsétlen alig ismerte az apját és addigra rég meghalt a papa. Édesanyjától azt hallotta állandóan az anyám, hogy édes Klárikám, húzd meg magad, maradj csöndben, ne beszélj, örüljünk, hogy egyáltalán életben hagynak bennünket. Mi vagyunk a legnagyobb ellenségei a rendszernek, klerikális reakciók. Nekem viszont erős megtérési élményeim voltak 14 éves koromban, egyedül mentem elsőáldozónak, és érzem, hogy a Szentlelken keresztül a Nagypapa igenis közbenjár értem.

– **Milyen érdekes, Krisztina ellentmondott a *Ne beszélj kislányom, mert bajod származhat belőle* intelmeknek! Édesanyjáról meséljen valamit, aki, mint tudjuk: manőken volt...**

– Anyám nagyon szép, de egyébként a lelke is szép. Sokat megfordul a Polgárok Házában, ahol most beszélgetünk. Tevékenykedik a polgári körökben. Ő is elkezdte fiatal korában ezt a igazságkereső, ellenálló hangot. Csak neki egyfajta fogságot jelentett a szépség. Őt felfedezték, és rátették erre a pályára, hogy ő szép, meg a kifutón és fotózzák.

– **Nem akarom szembe dicsérni, de hogy érzi: nem nagyon veszélyes, ha egy nő szép és okos is egyben. Én már többször hallottam férfiakat viccelődni azzal, jó ha egy nő szép, de ne legyen okos!**

– Ki mondja ezt, az itt a kérdés. Mert egy igazán férfias férfinak fontos az, hogy társa, partnere legyen. Lassan elmúlnak azok az idők, amikor a férfiasság fogalma azt jelenti, le tudok-e szorítani egy nőt, terrorizálni tudom-e, cselédsorba tudom-e tenni stb. Nem ettől férfias valaki. Hanem attól, hogy egy erős nőt társaként el tud-e fogadni, és egymással partnerként tudnak-e élni. Ez fontos feladata a férfiaknak. Az emberi kapcsolatok igazságosabbá tétele, s ezáltal a nők erősebb pozícióba segítése nemhogy ellenkezne a gyermekek világra hozatalának igényével, hanem ez erősíti majd a nők elszántságát, hogy merjenek gyermekeket világra hozni.

– **Úgy kerek a beszélgetésünk, ha megemlíti három gyermekét, kettő közülük iker, akik, mint nyilatkozta, nagyon boldoggá teszik önt.**

– Lili 17 éves, csodálatos lány, ő örökölte a Nagymama szépségét. 180 centi magas, hónaljig érő lábakkal, egészen elképesztő szépség. Felnézek rá sokmindenért, nagyon fegyelmezt, jólelkű, klassz lány, akinek nehézséget jelent, hogy kevés önbizalma van. Az egyik legnagyobb ajándék, amit neki adhattam az életben: a hit. Látom, hogy ő most 17 évesen olyan erős hitű, mint amilyen én lettem 31-

32 éves koromban. Remélem, más minőségű lesz az élete a párkapcsolatban, az életben, azáltal, hogy erős hitű. Katolikus iskolába jár, nagyon jó közösségbe tartozik.

Az ikrek: Sára és Vera nagyon különbözőek. Egy kicsit olyanok, mint a házaspárok, egész nap veszekednek, néha megpüfölik egymást, éjszaka aztán összebújnak. Teljesen különbözőek. Császármetszéssel hoztam őket a világra, és amikor ébredtem az altatásból, ott állt mellettem a bába. Megkérdeztem tőle, minden rendben van-e? Egészségesek? Igen, van két szép lánya, az egyik kopasz, a másiknak nagy haja van. Elképzeltem, milyenek lesznek. Amikor hozták őket a pólyában, Sára úgy nézett ki, mint egy párttitkár a volt Szovjetunióból. Valóban teljesen kopaszon, szigorú szemekkel nézett körül a világba. Vera pedig a szöges ellentéte: hullámos, szép hajjal, nőies arccal, és megszeppenten húzta be nyakát a pólyába. Születésüktől kezdve teljesen különbözőek, de nagyon szeretem mindhármat.

– **Mit tart legfontosabbnak az életben?**

– Hogy azt a küldetést, melyre a Jóisten szánta az embert a világra, be tudja teljesíteni. Folyamatosan kell imádságban kérni a Jóistent, hogy világosítson meg engem arról, mivégre vagyok itt a világban? Egyetlenegy ember sem jött véletlenül a világra! Van egy küldetésünk, amelyre engem a Jóisten szánt, és szán, ahogy a Jóisten terveiben szerepelek, s ez mindig megújul. Van egy hosszútávú terve velem, s vannak hétről hétre tervei, amiket meg kell tőle kérdeznem, hogy segítsen meglátni, s adjon erőt hozzá, hogy be tudjam tölteni küldetésemet, ez a legfontosabb.

– **Szokott Vele beszélgetni?**

– Állandóan. *Szent Ignác* lelkigyakorlatra járok a jezsuitákhoz, csodálatos dolog a szent ignáci módszer, a szemlélődés, melynek az a lényege, hogy egy-egy bibliai szereplő helyébe hogyan élem bele magam. Ezáltal egyre jobban megismerem Jézust, próbálok hozzá hasonlóvá válni, mert minden keresztény ember példaképe Krisztus. Ha megismerem, jobban megszeretem, egyre mélyebb a kapcsolatunk, s akkor jobban élhetek a parancsai szerint...

Frigyesy Ágnes

Megjelent az *Erdélyi Napló*ban (Kolozsvár) és a *Búvópatak* című havilapban (Kaposvár)

FELHÍVÁS

Kedves Asszonyom!

Kedves Uram!

Erkölcsei és anyagi támogatását szeretném kérni Civil Jogász-Bizottságunk további munkájához.

Az „alternatív bizottságban” dolgozó hét jogász úgy döntött, hogy alapítványt hozunk létre, s tevékenységünket a 2006. szeptember-októberi rendőri brutalitásokat, önkényes letartóztatásokat feltáró jelentésünk elkészítése után is folytatni fogjuk.

Az egyik tervünk a jelentés minél szélesebb körben történő nyilvánosságra hozatala Magyarországon s külföldön egyaránt. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mind a magyar lakosság, mind a „nagyvilág” megismerje az igazságot, s pártpolitikai szempontokon felülemelkedve elítélje az emberi jogok durva és tömeges megsértését, követelje a hasonló tragédiák megelőzését

Úgy érezzük, hogy az ország jelenlegi helyzetében további komoly feladataink is vannak a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok védelme terén. A

kormánytól és a pártoktól független szakmai, emberi jogi szervezetként véleményformáló tényezővé szeretnénk válni Magyarországon. Ahogy eddig, úgy továbbra is rendszeresen és folyamatosan jelen szeretnénk lenni a sajtóban és a médiában, mindig bátran kiállva az elnyomás és a jogsértések ellen, s ugyanakkor tárgyyszerű és megbízható információt adva az aktuális jogi-szakmai kérdésekről. Szeretnénk rendszeresen konferenciákat, emberi jogi szakmai-napokat szervezni, kiadványokat megjelentetni.

Mindehhez nélkülözhetetlen, hogy a munkánkat ismerő és elismerő emberek támogassanak bennünket, részben anyagilag, részben tanácsaikkal, útmutatásukkal. Kérem, kövesse az Október 23. Bizottság Alapítvány az Ember Jogaiért munkáját honlapunkon és a médiában, s lásson el bennünket ötletekkel, tanácsokkal. Kérem továbbá, hogy anyagi lehetőségeihez mérten segítsen minket pénzübeli támogatással is, hogy az Ön közreműködésével minél több fontos célt kitűzhessünk és minél több feladatot megvalósíthassunk a demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok védelme terén.

Honlapunk címe a következő: www.oktober23bizottsag.hu

E-mail címünk: bizottsag@oktober23bizottsag.hu

Szeretettel és köszönettel

Morvai Krisztina a Civil Jogász Bizottság társelnöke